

irgalmassága által való intés azt jelenti, hogy olyan emberek vagyunk, akiket egyedül Isten megalázó és megvigasztaló keze tart. Vegyék ezt egészen semlegesén, anélkül, hogy kérdeznék, hogy jó-e ez nekünk vagy nem, örvendünk-e neki vagy bánkódunk miatta! Csak azt mondhatom, hogyha arra nézünk, ami nálunk történik, akkor, mindig a Goethe hintájában találjuk magunkat: „egetverő ujjongás — halálos szomorúság.“ Meg kell tanulnunk, hogy ne fektessünk nagy súlyt annak a megtanulására, hogy az isteni öröme és szomorúságnak semmi köze sincs a mi érzelmeinkhez. Talán most nem értik, ehhez előbb gyakorolniuk kell magukat egy kicsit saját életükben. Nem könnyű dolog különbséget tenni az isteni öröm és szomorúság és a mi „egetverő ujjongásunk és halálos szomorúságunk“ között. A megbocsátás megállást parancsol! Hagyjuk most azt a kérdést, hogy öröm-e vagy fájdalom. Álljunk meg annál, hogy itt van egy kéz: Isten kegyelme. A megbocsátás tart engemet úgy, amint vagyok. Isten megszólított, elfogadott. Alkalmasnak tart arra, hogy használjon engemet, mint használt tegnap. Talál bennem valamit, amit magam nem találhatok meg. Ez az ő jósága. Hozzá kell most látnom a legközelebbi feladathoz, a legközelebbi küzdelemhez, a legközelebbi bonyodalomhoz. Isten kegyelme érvényben van. Enyém ez az ígéret. Ezzel most élni akarok. Nem nagy programot alkotni, hanem egyszerűen arra gondolni, hogy egy negyed órát ismét éljek! Ez a keresztyén élet kezdete. Ez az, ami nálunk megtörténhetik: belső magatartás és emberi tett és az ebben való találkozás Istennel. Nem eggyélélet, nem egybeolvadás! Ezen a találkozáson kell elkezdenünk a keresztyén élet első lépését.

Forduljunk most Pál második fogalmához, hogy megmondhassuk, mit jelent a keresztyén élet kérdése: intellek titeket Isten kegyelme által, hogy szánjátok oda a ti testeteket áldozatul. Itt az a döntő, hogy a testről van szó! Nem csupán a lélekről, a szellemről és a belső életről! Ez ismét az a kéz, amelyik vezet benünket. Ember, úgy használlak téged, amint vagy. Nincs benned egy „jobbik“ rész. Nincs ellentét a szellem és anyag, a lélek és a test között. Ez nem újtestamentomi gondolat. El kell fogadnunk az apostoltól, ha azt mondja, hogy semmi kiválóság sincs benned. Tetőtől talpig bűnös vagy. De Isten tetőtől talpig használni akar. Gondoljanak e szónál, mely a testről szól, arra a nagy jelre, amely a keresztyén élet kezdeten

áll: a keresztre és Krisztus testének feltámadására. A keresztről az Ő testének meghalása, a feltámadás pedig testének megélevenedése. Amit Krisztusról mint Logosról mond a biblia, az is az egész emberre érvényes. Vigasztalás az embernek. *Parakalein* egyszerre vigasztalást és intést jelent: s milyen jó, hogy az embernek nem kell az anyagiak és szellemiek széttagolódásában élnie, hanem szétválaszthatatlan életre, egységre vagyunk teremtve; Isten keze úgy van rajtunk, amint vagyunk: egész teremtett mivoltunkon. Lélekkel és testtel vétkezünk, a lélek és a test békélt meg, a léleknek és a testnek kell megváltatnia is.

A testet oda szánni azt jelenti, hogy az egész élet vár a test feltámadására, úgy, amint van teremtettségében, bűnösségében. Nincs szükség rá, hogy szárnyatok nőjön, sem arra, hogy rendkívüli lények legyetek! A keresztyén élet nem emelet a többi élet felett. Az az élet, melyet mindenkinek élnie kell a maga helyén. Hogy keresztyén életet élhessünk, nincs szükség ilyen vagy olyan vállalkozásra. Akkor is a mi helyünkön, a mi helyzetünkben élünk!

De ezt igénybe vette most Isten. Nincsen olyan tartománya az életnek, amelyről elmondhatnók, hogy ennek semmi köze sincs Istenhez, vagy semmi köze hozzá Istennek. Nincsen külön vallásos szféra, ahol meghallgatjuk az Isten beszédét, s emellett egy másik, hol az életnek saját törvénye van, s ahova semmit sem engedünk bejutni az Isten fényességéből. Amiképpen irgalmasságban az egész embernek része van, úgy az egész ember a kegyelem szigorúsága alatt áll. Isten mindent akar és mindent használ!

Szánjátok oda testeteket: azt jelenti, hogy ezt az igényt s annak jogosultságát az ellenünk és önmagunkkal való harcban elismerjük. Nincs olyan helyzet és hely életünkben, ahol a vigasztalás elégtelennek bizonyulna, de olyan sincs, ahol az Istenben való gondolat ne jelentené a legmélyebb megrázkódtatást. Életünk úgy áll Krisztus és a Szentlélek által Isten világosságában, amint van.

Végül életünknek áldozatnak kell lennie, mondja Pál. Ez alatt két dolgot kell értenünk. Az „áldozat“ kifejezésben egyrészt bizonyos visszatartás van. A régi vallásokban, Izraelben s a pogány népek között, amelyekre Pál itt kétségtelenül gondolt, az „áldozat“ mindig egy cselekvést ábrázolt azért, amit az ember Istennel szemben tenni ohajtott és tennie kellett s amit Isten